

Frötuna arkeologistig

Kortare vandring med gravfält

Frötuna arkeologistig är en slingrande stig på ca 1,7 km. Stigen går över en kulle med lummig natur och passerar ett område med gravhögar från framförallt järnåldern. Stigen är lättgådd och rekommenderas för alla. Efter stigen finns också flera bänkar. För att komma till stigen parkerar du enklast vid "Ljustorps trädgård" som vi varmt rekommenderar att du besöker.

Se och uppleva

Sex gravplatser med en eller flera gravar från järnåldern. Informationsskyltar finns uppsatta efter stigen och vid gravarna. Naturmässigt är det en öppen, lummig skogsmiljö som alla klarar att vandra. Det här är en av de första stigarna som Hembygdsföreningen tog fram i början på 90-talet.

Historia

En havsvik sträckte sig upp genom dalgången under bronsåldern. Gravarna ligger på de högre partierna av kullen med utsikt över den smala havsviken och de tidiga bosättningarna i Ljustorp.

En större stensättning från äldre järnåldern bekräftar att området bebotts under längre tid. Man byggde sina gravar i anslutning till sin gård. Det finns få sådana här gravar i Medelpad. Detta är sannolikt en av de nordligaste i landet.

De fyra första gravarna är utgrävda. Detta skedde redan 1910. Samtliga gravar utom en är byggda av jord och torv. Sex av gravarna ingick förmodligen i ett stråk av gravar som sträckte sig från Frötuna till Rogsta. Det finns uppgifter från 1700 - talet att gravar schaktades bort.

Stigen som slingrar sig mellan gravarna

Kuriosa

Tuna-namnen (i byarna Frötuna och Tuna) har tillkommit under hednisk tid och tros ha varit en inhägnad plats och/eller offerplats. Frö var fruktbarhetens och de goda skördarnas beskyddare, därför offrade man flitigt till Frö.

Gravarna innebär att det i Ljustorp finns en kontinuitet i gravmaterial som är mycket intressanta. Man skulle kunna dra den slutsatsen att det funnits mer eller mindre bofast befolkning i Ljustorp från äldre bronsåldern (Lövsbergskyrkan) och ända fram till idag. Detta stärker bilden av Ljustorp som förhistoriskt viktig plats.

Man byggde sina gravar i anslutning till sin gård så du kan själv fantisera hur människorna bodde för 1000 till 3000 år sedan.

Vandringsbeskrivning

1. Här är du framme vid de första fyra gravarna. Gravarna är från 500-1000 e.kr. Gravarna är av typen brandgravar. Brandgravar var vanliga i den nordiska forntiden. Den döde kremerades då antingen i ett bål som sedan täcktes, eller så placerades askan efter den döde - med eller utan urna - i graven.

Skylt efter stigen

Foto: Lena Liljemark

2. Informationsskylt om Ljustorps historia. 500-talet e. kr. bosatte sig de första bönderna här. Passa också på att njuta av det öppna jordbrukslandskapet som deras arbete fortfarande ger oss.
3. Informationstavla om Medelpads historia på 500-talet
4. Fyra gravar från senare järnåldern ca 500-1000 e.kr.
5. Glänta på toppen av kullen. Stensättning från mellersta järnåldern ca 0 - 500 e.kr. Stensättning är den skandinaviska forntidens vanligaste typ av gravöverbyggnad och består av packad sten i några få lager, oftast cirkelrund till formen. Kännetecknande för en stensättning är att den har en flack profil. Sannolikt den nordligaste kända graven av denna typ
6. Övermossad stensättning från senare järnåldern 500 - 1000 e.kr.
7. Grav från senare järnåldern ca 500-1000 e.kr. Mittgropen i denna och övriga gravar behöver inte tyda på plundring, utan bildas när innehållet i gropen sjunker ihop.
8. Grav från senare järnåldern ca 500 - 1000 e.kr.

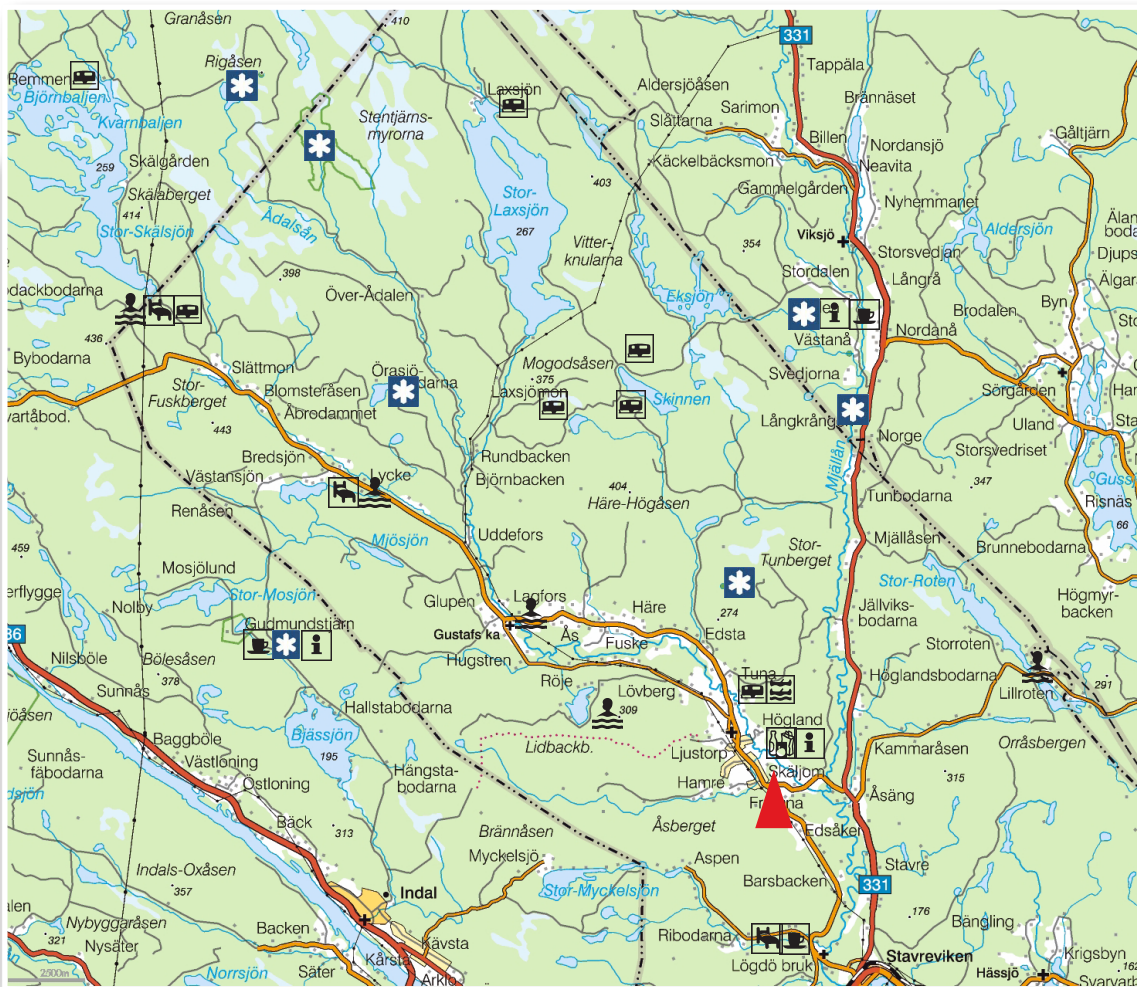
Foto: Lena Liljemark

Hitta

Sväng av E4 vid avfart mot Bergeforsen. Följ väg 331 i 4 km. Sväng vänster efter järnvägsbron. Följ väg 681 mot Ljustorp. Efter 9 km sväng höger in på Ljustorps Trädgård.

Parkera vid Ljustorps trädgård och gå därifrån till startpunkten av stigen.

Startpunkt

4 km E4
23 km Sundsvall

4 km E4
35 km Härnösand

Ljustorps Trädgård
30 minuter
1,7 km
50 m ö h
Fornlämning
Utsiktsplats

GPS koordinater efter vandringen

Se vandringsbeskrivning. Stigen har gul markering

Parkering	62.61514	17.34575
WP 1 POI	62.61707	17.35141
WP 2	62.61687	17.35313
WP 3	62.61531	17.35660
WP 4 POI	62.61449	17.35789
WP 5 POI	62.61449	17.35740
WP 6 POI	62.61447	17.35621
WP 7 POI	62.61436	17.35465
WP 8 POI	62.61473	17.35330

WP = waypoint = koordinatpositioner

POI = Point of interest = Något intressant

GPS koordinater angivna i WGS 84

www.ljustorpsvandring.se

Ljustorps Handel
100 meter

Ljustorpsån

E:4an om ca 13 km